

Gamla stan på en timme

Yoko Washholm är auktoriserad Stockholmsguide för japanska, svenska och engelska. Hon skriver också i NGs om stadsvandringar i och kring Gamla stan. Den här gången handlar det om vad man kan visa en förstagångsbesökare till stadsdelen, eller kanske någon som inte varit här på länge.

När man får besök av släkt och vänner som vill se slottet kan jag rekommendera s.k. "Kombinationsbiljett" som kostar 130 kr (vuxen) i stället för 90 kr per besök. Med Kombinationsbiljett kan man besöka både representationsvåningarna och slottets museer under 30 dagar. Just nu, till och med den 5 oktober, visas utställningen "Bernadotteporträtt från två sekel" i Rikssalen på Kungliga slottet.

På slottet ska 608 rum finnas och det innebär ett rum mer än i Buckingham Palace i London. Den nuvarande kungafamiljen bodde på slottet fram till 1981. När kronprinsessan Victoria och prins Carl Philip var små flyttade familjen till Drottningholms slott. Kungen brukar själv köra sin blå Volvo till "jobbet".

Slottsarkitekten Nicodemus Tessin den yngre bodde i Tessinska Palatset där Stockholms landshövding Per Unckel numera bor. Det tog c:a 60 år tills det nuvarande slottet stod färdigt 1754. Det förra slottet, Tre Kronor, brann ner 1697.

I Storkyrkan gifte sig kungaparet 1976.

Den är Stockholms äldsta församlingskyrka; en gång låg här en enkel bykyrka eller ett kapell från Birger Jarls tid. I vapenhusets norra vägg och i några vindsmurar finns 1200-talstegel kvar. Kyrkan nämndes första gången 1279 i ett dokument. Utanför storkyrkan står en skulptur föreställande reformatorn Olaus Petri som också var historiker och medöversättare av Nya Testamentet.

Då vandrar vi vidare till Stortorget. Mycket kan man prata om här i Stockholms äldsta centrum, t.ex. Stockholms blodbad eller den lite trevligare julmarknaden. Här passar jag på att prata om lite nyare svensk historia: Alfred Nobel och Nobelpriset. Arkitekten Erik Palmstedt (1741–1803) som ritade Börshuset ritade även pumpen på torget och både byggnaden (stod färdig 1778) och pumpen är 230 år gamla.

På bottenvåningen huserar Nobelmu-

Själagårdsgatan. I fönstret, till höger i bilden, sitter en "fusklapp" för åldersbestämning av ankarslutar.

Sankt Görans och draken på Köpmantorget.

seet som invigdes 2001 i samband med hundraårsfirandet av Nobelpriset. I museibutiken kan man köpa Nobelmedaljer i choklad (samma färg och storlek) och man kan fika på Kafé Satir inne i museet eller äta samma sorts Nobelglass som serveras på middagen på Stadshuset!

Från 2000-talets historia till medeltiden igen. Vi promenerar ner på Köpmangatan — Stockholms äldsta kända gatunamn från 1323. Sedan går vi in på Skeppar Olofs gränd där jag brukar nämna skeppsbyggmästaren Olof Eriksson som lyckades övertala Gustav Vasa att inte riva Storkyrkan. Han var en av stadens rikaste medborgare och ligger begravd i Storkyrkan. Vi kommer fram till Bollhustäppan och hälsar på "Järnpojke", stadens mista skulptur av Liss Eriksson (1919–2000) som till en annan skulptör Christian Eriksson.

Åter på Köpmangatan går vi ner mot Köpmantorget och kastarblicken mot "Sankt Görans och Draken" i brons, från 1912. Naturligtvis berättar jag också om förlagani Storkyrkan: Nordeuropas främsta medeltida skulpturgrupp i ek av Bernt Notke 1489!

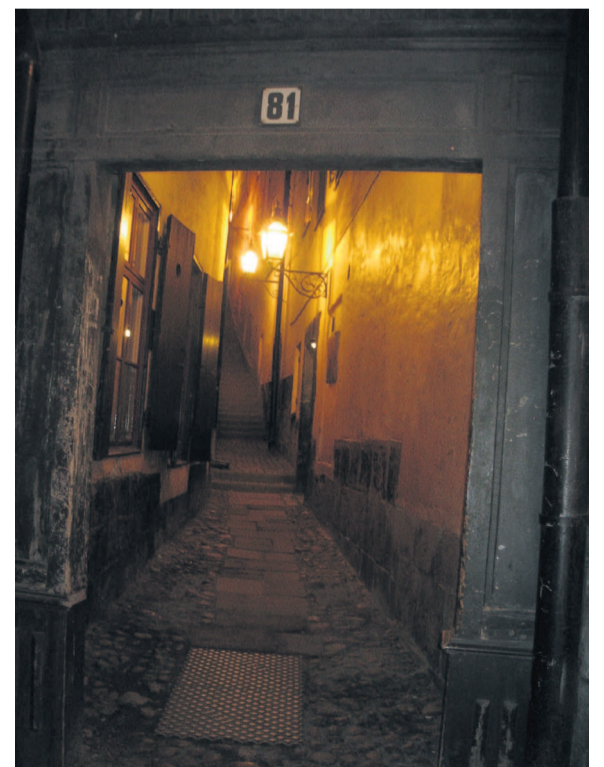
Starten sker förstås vid Slottsbacken.

Sedan går vi uppför Själagårdsgatan till Brända tomten och lyfter blicken mot husväggarna och studerar ankarslutarna från medeltiden och framåt.

Tyska kyrkans 96 meters höga torn börjar synas på väg ner till Prästgatan. Förbi kyrkan berättar jag att så sent som 1580-talet började Tyska kyrkan byggas trots att det var många tyska köpmän på plats redan från 1300-talet.

När vi svänger till vänster in på Prästgatan ser vi Västerlånggatan nedanför och jag påpekar kontrasten mellan den lugna och tysta Prästgatan mot Västerlånggatan. Längs Prästgatan finns det gott om ankarslutar på husväggar och man kan njuta av den medeltida atmosfären. Utländska gäster blir positivt överraskade när de upptäcker skolgården vid Storkyrko- och Estniska skolan — att det bor folk här! Precis innan vi kommer fram till reliefen över Carl Larsson på hus nr 78 berättar jag att Prästgatan gick precis innanför den äldsta stadsmuren.

Sist men inte minst avslutar jag vandringen igenom den branta Mårten Trotzigs Gränd på väg ner till Västerlånggatan.

Vandringen slutar vid Mårten Trotzigs gränd.